

TONEELGROEP
MAASTRICHT

Stichting Toneelgroep Maastricht

bestuursverslag
2017

TONEELGROEP MAASTRICHT – BESTUURSVERSLAG 2017

Het eerste jaar van planperiode 2017-2020 was een zeer succesvol jaar voor ons gezelschap. We werkten vol enthousiasme aan mooie grote en kleinere projecten die zonder uitzondering lovend werden ontvangen door pers en publiek. We wisten onze bezoekerscijfers wederom te vergroten. We werkten samen met meer partners dan ooit tevoren. De in ons beleidsplan uitgestippelde artistiek-inhoudelijke lijnen kwamen goed in onze producties naar voren. We waren voornemens in te zetten op nieuwe theater teksten, samenwerking met muzikanten en vergroten van de regionale werking. Onze beider grote zaal producties waren nieuw geschreven teksten: *De Advocaat* door Ilja Leonard Pfeijffer, *Pinkpop* door Frans Pollux en Jibbe Willems. Ook *Ich bau dir ein Schloss* was een geheel nieuwe tekst. We werkten in zo goed als alle producties samen met componisten en muzikanten. Ook lukte het om vanuit Limburgse verhalen en thema's voorstellingen met universele thema's te maken. Het was een jaar waar wij artistiek-inhoudelijk en qua resultaten zeer trots op zijn. In dit verslag geven we hier graag een terugblik op en overzicht van.

Financiële positie en exploitatieresultaat

Over het jaar 2017 is een positief exploitatiesaldo gerealiseerd ter hoogte van € 42.531,-.

Er is per 31 december 2017 spraken van een positief eigen vermogen van € 270.129,- bestaande uit:

- Een algemene reserve van € 85.234,-
- Bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016 € 147.620,-
- Een bestemmingsfonds OCW van € 20.816,-
- Een egaliseringsreserve Provincie Limburg van € 16.459,-

De solvabiliteit, het vermogen om op langere termijn aan de verplichtingen te kunnen voldoen, steeg van 28,5% in 2016 tot 42,3% in 2017.

Ten opzichte van de totale structurele subsidies van de overheid is 66,39% aan eigen inkomsten verworven, tegenover 46,02% vorig jaar. De berekening is als volgt: totaal eigen inkomsten € 1.349.248,- minus vrijkaarten ter waarde van € 14.558,- = (totaal € 1.334.690,- / totaal aan structurele subsidie van de overheid € 2.010.247,-) x 100% = 66,39%.

Voor een nadere toelichting op de verschillen tussen de begroting en de realisatie verwijzen wij naar bijlage 1 bij dit bestuursverslag.

Reflectie op de prestaties 2017

In 2017 zijn 15 producties gerealiseerd: drie grote zaal voorstellingen op tournee (*De Advocaat*, *Pinkpop* en *Drie Kier Alaaf*), vier kleine zaal producties (*Wit Konijn Rood Konijn*, *Brieven uit Genua*, *Ich bau dir ein Schloss* en *Kus de Regen*), drie coproducties met philharmonie zuidnederland (*Ode an die Freude*, *Vastelaovendconcert* en *Iclassics*), één talentontwikkelingspresentatie (*Talent Lab*), een coproductie met Conservatorium Maastricht (*Ariadne auf Naxos*) en één project in het kader van Theater na de Dam (*Voorbij het Strijklicht*).

Tevens speelden we twee schoolvoorstellingen te weten *Dream On* (in coproductie met Het Laagland) en *Theater in de Klas* (in coproductie met NTGent).

Bij de bovengenoemde producties realiseerden wij inleidingen en andere educatieve activiteiten. Daarbij ging het in totaal om 40 activiteiten waarmee we 2.567 bezoekers hebben bereikt.

Er zijn, inclusief de schoolvoorstellingen, 319 voorstellingen gespeeld, waarmee de norm voor het aantal voorstellingen uit het activiteitenplan 2017-2020 ruimschoots is behaald. We behaalden in 2017 in totaal 67.430 bezoekers. Hiermee hebben we ook de norm van 41.100 die we ons gesteld hadden voor dit jaar ruim behaald.

In 2017 hebben we onze doelstellingen van 41.100 bezoekers en 178 voorstellingen ruim gehaald met 67.430 bezoekers en 319 voorstellingen. Het behalen van deze zeer goede resultaten is vooral te danken aan het succes van onze grote productie *Pinkpop*: in totaal goed voor 27.598 bezoekers. De andere grote voorstellingen waren in totaal goed voor 19.944 bezoekers (*De Advocaat* en *Drie Kier Alaaf*). Met onze grote zaal producties haalden we zo 70% van ons totale bezoekersaantal ($47.542/67.430 \times 100$). Ook de structurele samenwerking met philharmonie zuidnederland zorgt voor mooi aantal bezoekers: in 2017 8.249. De kleine zaal producties en schoolvoorstellingen zorgden voor de overige 11.639 bezoekers.

Ten opzichte van het vorig boekjaar zijn de bezoekersaantallen aanzienlijk gestegen. In 2016 behaalden we 37.074 bezoekers. Zoals voorgenomen hebben wij vol ingezet op onze grote zaal producties om dit aantal vast te houden en te verbeteren. Dat is absoluut gelukt: met alleen deze producties behaalden we al meer bezoekers dan afgelopen jaar. Daarbij hebben we ook opnieuw en extra geïnvesteerd in het maken van coproducties met diverse partners. Net als afgelopen jaar zorgen deze ook voor een mooi aantal bezoekers.

In 2017 hebben we meer dan ooit tevoren onze eigen regio weten te bereiken. Van de 67.430 bezoekers waren er 40.465 bij voorstellingen in Maastricht en de rest van Limburg. Dit is vooral te danken aan het

succes van *Pinkpop* waarmee reeksen gespeeld zijn in Heerlen en Venlo. Ook de voorstelling *Drie Kier Alaafis* zeer goed bezocht in de eigen regio.

Op gebied van overige activiteiten behaalden we 7.678 bezoekers met 67 activiteiten: we hadden ons voorgenomen 7.450 mensen te bereiken met 87 activiteiten. De overige activiteiten worden opgedeeld in enerzijds onze eigen educatieve activiteiten en anderzijds overige activiteiten als gastbespelingen en verhuringen van ons theater De Bordenhal.

Op gebied van educatie hebben wij 41 activiteiten verzorgd voor 2.609 bezoekers. De overige activiteiten als gastbespelingen en verhuringen betreffen 26 activiteiten voor 5.069 mensen. Bijzonder was dit jaar het cultureel intendantschap van artistiek leiders Hermans en Sluysmans bij De Domijnen te Sittard. Een van de doelstellingen van cultuurorganisatie De Domijnen is om te verbinden, te verrassen en te verwonderen. Dat wordt mede gedaan door het bepalen van een jaarthema waarbinnen tal van activiteiten zich afspelen. Voor 2017 is dit: *Paspoort niet nodig*. Hermans en Sluysmans gaven inhoud aan dit thema door een aantal activiteiten op touw te zetten binnen verschillende kunstdisciplines: een fototentoonstelling, een grootste sing-a-long avond op de markt van Sittard en een theatrale tour langs enkele bijzondere plekken in Sittard en omgeving. De activiteiten binnen *Paspoort niet nodig* zijn meegerekend onder overige activiteiten omdat het geen producties van Toneelgroep Maastricht betreft.

Ook waren er weer bespelingen door Nederlandse Dansdagen, Het Laagland en Toneelacademie Maastricht en een enkele verhuring van het theater.

Zaken die nu en in de toekomst van invloed kunnen zijn op de continuïteit en het functioneren van de organisatie

In december 2016 is besloten om het bestuursmodel om te vormen van een bestuur dat bestaat uit 1 directeur-bestuurder, naar een tweehoofdig bestuur met gedeelde verantwoordelijkheid van een zakelijk en artistiek directeur-bestuurder. We houden wel vast aan het Raad van Toezichtmodel. In 2018 zal uitvoering gegeven worden aan deze keuze zodat op 1 januari 2019 een tweehoofdig bestuur zal zijn. Er is voor deze wijziging gekozen om het tweehoofdig bestuursmodel beter past bij het type organisatie dat Toneelgroep Maastricht is en meer recht te doen aan de positie en het belang van de artistieke leiding binnen het gezelschap. In 2018 zal worden gewerkt aan de verdere uitwerking van de verdeling van taken en bevoegdheden en de personele bezetting van de beide functies.

De Rijksoverheid streeft ernaar om met ingang van de nieuwe kunstenplanperiode 2021-2024 een herziening van het landelijke cultuurbestel te hebben doorgevoerd. Deze stelselherziening, die zich

nog volledig in de adviseringsfase bevindt en waarvan alleen de eerste globale contouren bij het schrijven van dit bestuursverslag zichtbaar zijn, zal van directe invloed zijn op Toneelgroep Maastricht, omdat het als BIS gezelschap deel uitmaakt van het landelijke cultuurbestel en uit dien hoofde een structurele subsidie van het Rijk ontvangt. De belangrijkste thema's die zich aftekenen bij de stelselherziening zijn de harmonisatie van de advies- en aanvraag procedures van de verschillende overheden en de focus op stedelijke cultuurregio's als belangrijke culturele ecosystemen. Toneelgroep Maastricht maakt onderdeel uit van de nieuwe Stedelijke Cultuurregio Zuid, die globaal het gebied van Zuid-Limburg omvat dat de driehoek Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen omvat. De directie van Toneelgroep Maastricht neemt actief deel aan de voorbereidingen (gesprekken met de Raad voor Cultuur, voorbereiding Stedelijke Regio Zuid, reflectie binnen de NAPK (de koepelorganisatie van alle Nederlandse toneel- en dansgezelschappen) enz.).

Toneelgroep Maastricht streeft er altijd naar om goed werkgever te zijn voor haar werknemers, zowel in de beheer als in de artistieke functies. Ook willen wij graag een goed opdrachtgever zijn voor de diverse zelfstandigen binnen onze sector.

Voor werknemers volgt Toneelgroep Maastricht de collectief bindend verklaarde cao Toneel en Dans 2016-2019. Begin 2017 zijn alle werknemers opnieuw ingeschaald binnen het nieuwe loon- en functiegebouw van deze cao. Voor medewerkers en opdrachtnemers die buiten de regio wonen, zorgen wij onder andere voor huisvesting in Maastricht tijdens de repetitieperioden. We huren hiervoor structureel enkele studio's en hebben een samenwerkingsverband met Townhouse Hotel Maastricht en La Bergère Apartments. Wij hebben dan ook hogere kosten aan huisvesting dan gezelschappen die meer in de Randstad gevestigd zijn waar veel professionals uit onze sector wonen.

Voor het werken met zelfstandigen hebben wij in 2016 hard gewerkt aan het goedgekeurd krijgen van diverse modelovereenkomsten voor onze sector. Dat is voor een veelvoud aan beroepen ook gelukt: er zijn inmiddels modelovereenkomsten voor diverse ontwerpers, technici, bekende acteurs, componisten en toneelauteurs. Het blijft echter zo dat de wet DBA voor veel verwarring en geharrewar heeft gezorgd en zorgt: die vele contractbesprekingen onnodig heeft gehinderd. We handelen nu naar ons beste kunnen binnen deze wetgeving met de door ons voorgelegde modelovereenkomsten. We hopen echter op een verbeterd systeem waarin ook enkele begrippen als bijvoorbeeld 'gezag' verhelderd zullen worden. Of waarbij in ieder geval op voorhand zekerheid kan worden verkregen over de al dan niet (schijn)zelfstandigheid van de opdrachtnemers. Wanneer wij met freelancers werken volgen wij vanuit goed opdrachtgeverschap voor honoraria de in de cao beschreven richtlijn van een bruto bedrag met een toeslag van 50% voor eigen afdrachten dan wel verzekeringen van de ondernemers.

Binnen het personeelsbeleid voor de vaste medewerkers is ook een 2017 uitvoering gegeven aan de cyclus van functioneren en beoordelen met de bijbehorende gesprekken.

Kwalitatieve beschrijving van activiteiten in 2017

Producties

De Advocaat: grote zaal voorstelling

In het voorjaar van 2017 bracht Toneelgroep Maastricht de voorstelling *De advocaat* in de Nederlandse theaters. Huischrijver Ilja Leonard Pfeijffer schreef een nieuw stuk: een Shakespeareaans koningsdrama over de opkomst en de zelfverkozen ondergang van een Maastrichtse topadvocaat. Porgy Franssen speelde de titelrol in het stuk dat vrijelijk gebaseerd is op het leven en de carrière van Bram Moszkowicz. De regie was in handen van artistiek leider Michel Sluysmans, Vincent van Warmerdam componeerde de muziek. *De advocaat* ging op zondag 5 maart 2017 in première in Theater aan het Vrijthof te Maastricht.

Pfeijffer ontving voor dit stuk de Taalunie Toneelschrijfprijs 2017.

Een strafrechtadvocaat uit Maastricht die de beste van Nederland moet worden. Omdat zijn vader de beste was. Een vader die hij niet mag teleurstellen. Een verhaal van verborgen verdriet en de daaruit voortvloeiende permanente ondraaglijke druk om te slagen. Hij wil geen rol spelen in dit verhaal en stapt eruit. Op het hoogtepunt van zijn succes brengt hij zichzelf willens en wetens ten val. Alleen door de grootste teleurstelling in zijn vaders leven te worden, kan er voor de ideale zoon ruimte komen voor zijn eigen, nog te schrijven verhaal.

- 'De advocaat is een vijfsterrenvoorstelling' (Dagblad de Limburger)
- 'De acteurs, de scènwisselingen, de liederen, het pianospel, het decor, de kleding en de attributen: het vormt een prachtig samenspel. Dit is totaaltheater zoals het hoort.' (8weekly)
- 'Een zeer indrukwekkende voorstelling zowel qua inhoud, verhaal en tekst als ook de creatieve vondsten van de regisseur en niet op de laatste plaats de werkelijk sublieme uitvoering van de acteurs. Professionaliteit verenigt op het allerhoogste niveau!' (publieksreactie)

Foto: Ben van Duin

Pinkpop: grote zaal voorstelling

Op zaterdag 8 april 2017 ging *Pinkpop*, een muzikaal liefdesverhaal in première in Theater de Maaspoort te Venlo. *Pinkpop* was een groots opgezette productie waarbinnen werd samengewerkt met diverse coproducenten: Bureau Pinkpop, Parkstad Limburg Theaters, Theater de Maaspoort, L1 en Media Groep Limburg.

De theatervoorstelling *Pinkpop* was een tragikomisch liefdesverhaal over een man die zijn geheugen verliest. In zijn hoofd lopen heden en verleden steeds verder door elkaar en zijn herinneringen vervagen. Hij probeert de dierbare momenten uit zijn jongere jaren vast te houden. De tijd waarin zijn beste vriend en hij streden om de liefde voor dezelfde vrouw. Samen vierden ze het leven en de liefde. Het verhaal speelt zich af tegen de achtergrond van het gelijknamige popfestival.

De hoofdrollen werden gespeeld door onder andere Huub Stapel en Henriëtte Tol. De band Rowwen Hèze schreef speciaal voor deze voorstelling nieuwe muziek en speelde deze live op het podium. Omringd door foto's en video's uit het rijke Pinkpop-archief, bracht Toneelgroep Maastricht een ode aan de liefde én aan het wereldberoemde popfestival. De tekst is geschreven door Frans Pollux en Jibbe Willems. De regie was in handen van artistiek leider Servé Hermans.

- 'Superieure aha-erlebnis is ode aan Limburg en de liefde' (Theaterkrant)

- ‘Muziek en theater werden nog nooit zó ontroerend samengebracht in een theatervoorstelling.’ (8weekly)
- ‘...een rijke, bruisende voorstelling over liefde tussen mensen, liefde voor muziek en liefde voor je geboortegrond.’ (Trouw)

Foto: Ben van Duin

Drie Kier Alaaf: grote zaal voorstelling

Artistiek leiders Hermans en Sluysmans, spelen in seizoen 2017/2018 mee in de nieuwe voorstelling van Rowwen Hèze. De succesvolle samenwerking tijdens de Limburgse theaterhit *Pinkpop*, een muzikaal liefdesverhaal krijgt een vervolg in *Drie Kier Alaaf*, de nieuwe theatertour van Rowwen Hèze, waarin Hermans en Sluysmans om beurten hun opwachting maken.

Michel Sluysmans: “Toen de vraag kwam van Rowwen Hèze om mee te werken aan *Drie Kier Alaaf* hoefden we niet lang na te denken. De samenwerking tijdens *Pinkpop* was zeer inspirerend en smaakte naar meer. In die voorstelling stond Rowwen Hèze als band in dienst van het theatrale geheel. In *Drie Kier Alaaf* draaien we de rollen om en zullen wij als acteurs in dienst staan van hun muzikale verhaal.”

Drie Kier Alaaf staat in het teken van carnaval. Voor Rowwen Hèze begon het eigenlijk allemaal 33 jaar geleden met het ludieke protestlied *Niks stront niks*. Met dit carnavaleske lied kwamen ze op de

ationale TV, het feest begon en het hield niet meer op. Al snel bleek de combinatie Rowwen Hèze en carnaval iets te explosief. Sommige liedjes mochten op carnavalsfeesten niet meer gedraaid worden vanwege het te uitbundige karakter en de explosieve uitwerking op het publiek. Na 311 jaar laat Rowwen Hèze zich opnieuw inspireren door Limburgs grootste volksfeest. Hoempa en walsen, over humor, troost, honger en dorst. De regie is in handen van Frank Lammers. De première vond plaats op zaterdag 11 november in Theater aan het Vrijthof te Maastricht.

- 'De chemie tussen Toneelgroep Maastricht en 'dans, show- en amusementsorkest' Rowwen Hèze tilt ook Drie Kier Alaaf naar een hoger niveau.' (Dagblad de Limburger)

Foto: Marcel Hakvoort

Wit Konijn Rood Konijn: kleine zaal voorstelling

Van woensdag 3 t/m zaterdag 13 mei 2017 speelden we de internationale theaterhit *Wit konijn rood konijn* in de bovenzaal van Theater aan het Vrijthof in Maastricht. De tekst van Nassim Soleimanpour wordt elke avond door een andere acteur volkomen onvoorbereid voorgedragen. Bij Toneelgroep Maastricht werd de tekst gebracht door Mieneke Bakker, Michel Sluysmans, Bert Luppès, Kiki van Aubel, Sef Thissen, Jan Jaap van der Wal en Frans Pollux.

Wit konijn rood konijn is een onovertroffen tekst over het subtiele spel van verwachtingen en afspraken tussen tekst, acteur en publiek. Op het moment dat de bekroonde Iraanse toneelschrijver de tekst schreef, mocht hij zijn land niet uit. Hij had geweigerd om te dienen in het Iraanse leger en verloor daardoor zijn paspoort. Van deze isolatie maakte hij gebruik door een interactief stuk te schrijven dat in de hele wereld – zonder regisseur en decor – gespeeld kan worden, met elke avond een andere acteur. 48 Uur voor aanvang van de voorstelling krijgen acteurs instructies toegestuurd en pas op het podium krijgen ze een verzegelde envelop met het script.

Foto: publieksfoto

Voor zowel Toneelgroep Maastricht als Theater aan het Vrijthof was 2017 een jubileumjaar. Toneelgroep Maastricht bestond 40 jaar (Theaterensemble Bij Leven en Welzijn / Het Vervolg werd opgericht in 1977). Theater aan het Vrijthof opende 25 jaar geleden zijn deuren. Ter gelegenheid van dit dubbeljubileum sloegen beide partijen de handen ineen voor een uiterst spannende exercitie in de intieme bovenzaal van het theater.

- ‘Mooie, opwindende uitvoering en verrassend, met veel stof tot nadenken’ (publieksreactie)
- ‘Prachtige tekst: verbijsterend wat het met je doet: wel of niet reageren. Hoe mensen elkaar volgen in en ernaar kijken. Knap acteursspel’ (publieksreactie)

- ‘Een geweldig leuke belevenis temeer daar het publiek actief meedoet.’ (publieksreactie)

Brieven uit Genua: kleine zaal voorstelling

Op zaterdag 23 september 2017 ging de voorstelling *Brieven uit Genua* in première in de Bordenhal te Maastricht. De artistiek leiders, Hermans en Sluysmans, speelden samen in deze theaterbewerking van Ilja Leonard Pfeijffers in 2016 verschenen autobiografie *Brieven uit Genua*. Ze werden op het toneel bijgestaan door sopraan Lies Verholle, die aria's ten gehore bracht van Monteverdi en Puccini, en pianiste Elisabeth De Loore. De regie was in handen van Michel Sluysmans.

Foto: Ben van Duin

Servé Hermans speelde Ilja Leonard Pfeijffer, de Nederlandse schrijver die in 2008 samen met zijn geliefde Gelya naar Rome fietst. Ze vestigen zich in Genua, de labyrintische havenstad met haar duistere steegjes, ontelbare palazzi en evenzovele gelukzoekers. Een paar jaar later vertrekt Gelya naar Berlijn, en vindt de schrijver zichzelf terug onder een lekkende parasol in het barre, bange oord dat werkelijkheid heet. Hij probeert zijn leven te vatten in brieven, gericht aan zijn voormalige geliefde Gelya. Alle brieven zijn echt en daadwerkelijk verstuurd. Tijdens het schrijven van de brieven gebeurt wat de schrijver in zijn stoutste fantasieën niet had durven verzinnen.

Brieven uit Genua was een intiem literair en muzikaal miniatuur over de verhouding tussen feit en fictie, wens en waarheid, schrijven en leven. Een ode aan de poëzie en de kracht van zowel de kunst als het echte leven.

- ‘Het resultaat is een rijk gevulde cocktail van monoloog, muziektheater (dankzij de prachtige bijdrage van sopraan Lies Verholle en pianiste Elisabeth De Loore) en miniatuur-ontmoetingen die Pfeijffer had met enkele Italiaanse paradijsvogels, bijrollen gespeeld door Michel Sluysmans. Daar waar de flamboyante Hermans/Pfeijffer met zijn intense spel het publiek bij de strot grijpt (en geen moment loslaat) zorgt Sluysmans met zijn ingetogen, kalme aanwezigheid voor ademruimte.’ (Dagblad de Limburger)
- ‘Brieven uit Genua is een literair en in mindere mate muzikaal kleinood, waarin de meanderende, barokke zinnen van Pfeijffer door de tekstbehandeling van de acteurs licht en lucht krijgen. Uiteraard verre van volledig in vergelijking met het boek, maar het zelfbeklag van de verlaten minnaar, en de diepe ernst waarmee de wereld wordt beschouwd geven aan dit theater een diepe betekenis.’ (De Volkskrant)

Ich bau dir ein Schloss: kleine zaal voorstelling

Op zondag 20 augustus 2017 vond de première plaats van *Ich bau dir ein Schloss* tijdens Cultura Nova in Heerlen. Toneelgroep Maastricht actrice Mieneke Bakker en journalist Wiel Beijer zijn beiden afkomstig uit de vroegere Oostelijke Mijnstreek. Ze hebben hun geboortegrond zien veranderen van economisch hart naar krimpregio. Samen schreven ze *Ich bau dir ein Schloss* waarin ze eigen observaties en die van anderen, van vroeger en nu, samenvoegen. De regie was in handen van artistiek leider Servé Hermans, de muziek werd gemaakt door Kwinten Mordijck. De voorstelling speelde op locatie in het Schinkelkwadrant in Heerlen en C-mill in Heerlen. In december speelden we een reeks van deze productie in ons eigen theater De Bordenhal.

Een succesvolle architecte, keert terug naar haar geboortestreek. Daar wacht haar een droomopdracht: ze is gevraagd in tijden van krimp de streek opnieuw te helpen uitvinden en opbouwen. Verrijkt door haar jarenlange afwezigheid ontwikkelt ze een masterplan dat haar geboortegrond de toekomst in moet loodsen. Maar de veranderingen worden niet door iedereen gedragen. Waarom aarzelt eigenaresse Bettina om haar café te verkopen? Is zij bang voor de toekomst? En hoe gaat de architecte om met de demonen uit haar verleden? Het blijkt niet eenvoudig de verschillende werelden met elkaar te verbinden.

De solovoorstelling *Ich bau dir ein Schloss* door Mieneke Bakker werd zo een ode aan een niet vergeten verleden en een gooi naar een gedroomde toekomst.

- ‘Meer dan een paar tl-buizen en de vervallen architectuur van het Schinkelkwadrant heeft Bakker niet nodig om in anderhalf uur sterke personages op te trekken uit pijnlijke dilemma's over blijven, vertrekken of terugkeren.’ (De Volkskrant)

- Onlangs de voorstelling "Ich bau dir ein Schloss" gezien. Ik kan niet nalaten mijn waardering kenbaar te maken voor de voortreffelijke teksten en de wijze waarop deze dramatisch door Mienie Bakker in klank en en gebaar tot uiting zijn gebracht. Het was in al zijn doorleefde eenvoud en ontroerende alledaagsheid een monument van herinnering van museale properties. De woordeloze, stille momenten, waarop Mienie Bakker fysiek de herinnering tot leven bracht, verdient lof." (publieksreactie)

Foto: Ben van Duin

Kus de Regen: kleine zaal voorstelling

Zoals een gedicht beelden oproept in het hoofd van de lezer, zo brachten zes vrouwen in dit theatrale concert een gedicht tot leven middels geacteerde en voorgelezen fragmenten in combinatie met versterkte en niet versterkte muziek. De jonge dichteres Lieke Marsman maakte een hertaling van het gedicht 'Renaissance' (Wedergeboorte) van Edna St. Vincent Millay, dat zich laat lezen als een lyrische monoloog. Micha Hamel componeerde beide teksten tot een meerstemmig weefsel van taal, klank en ruimte. *Kus de Regen* was een coproductie van Toneelgroep Maastricht, Michamix en het festival Musica Sacra.

Een jonge vrouw trekt erop uit in de natuur en wordt gegrepen door de schoonheid van de bergen en de bossen. Ze besluit in het gras te gaan liggen en naar de blauwe lucht te kijken. Dan wordt ze overweldigd door de wijsheid van de hemel. Ze komt tot het besef dat ze nietig is, en overmand door

wanhoop zinkt ze de grond in. De aarde sluit zich, en het voelt alsof ze in haar graf komt te liggen. Ze raakt in paniek. Plotseling pakken de wolken zich samen en begint het te regenen. De aarde waarmee ze bedekt is wordt weggespoeld. De zon breekt door en ze ligt andermaal in het frisse gras. In het besef van haar confrontatie met de oneindigheid van de natuur staat ze op, dankbaar voor haar leven en voor de schoonheid van de wereld om haar heen.

Foto: Paul Mellaart

Theater in de Klas : Dream On

Al tien jaar speelt Toneelgroep Maastricht tussen de schoolbanken voorstellingen op middelbare scholen in Belgisch en Nederlands Limburg. Theater in de klas laat leerlingen de kracht van theater ervaren. Voor de elfde editie sloegen we de handen ineen met Het Laagland uit Sittard.

Dream on is een voorstelling over de schaaftonden van ambitie en de schoonheid van het aanmodderen; over jobhoppers die op tijd opgeven, en studieswitchers die te lang doorzetten; over de driftige dromer die geluk vindt en de falende durver die respect afdwingt. Maar bovenal, een voorstelling over trouw blijven aan jezelf in een wereld die schreeuwt om bedrog.

De voorstelling vormde aanleiding om het met de klas te hebben over hun eigen toekomst. Wat zijn hun dromen? Wat zijn hun obstakels? Hoe plan je eigenlijk een carrière?

Foto: Joost Milde

Theater na de Dam: Voorbij het Strijklicht

In het kader van Theater na de Dam brachten we de nieuwe toneeltekst *Voorbij het strijklicht* van Rebekka de Wit. De lezing vond plaats direct na de herdenking op het Herdenkingsplein in Maastricht in de aula van de Academie Beeldende Kunsten. De regie was in handen van het jonge talent Stijn Vervoort.

Rebekka de Wit brengt met haar gelaagde, poëtische tekst een nieuw, zoekend perspectief op herdenken. Hoe kunnen we de doden eren als het er te veel zijn? En welke rol kan de kunst hierbij spelen?

Artistiek leider Michel Sluysmans: 'De Dodenherdenking is een belangrijk moment in het jaar. Een moment van collectief zwijgen en stilstaan bij de oorlogsslachtoffers van toen en nu. Toneelgroep Maastricht hecht er waarde aan dat de verhalen van toen verteld blijven worden en dat er nieuwe verhalen bijkomen.'

De tekst werd in het kader van Theater na de Dam gelijktijdig aan het publiek gepresenteerd door Toneelgroep Amsterdam, Theater Utrecht, Noord Nederlands Toneel, Het Nationale Theater i.s.m. Firma MES, makers verbonden aan Theater Rotterdam waaronder van Wunderbaum, Veenfabriek en Tryater (in het Fries).

Money makes the world go round : Ariadne auf Naxos

Op 21, 22, 24 en 25 juni 2017 voerden studenten van Conservatorium Maastricht en de Toneelacademie Maastricht de opera *Money makes the world go round: Ariadne auf Naxos* uit, in regie van Jeroen De Man. De proloog van de oorspronkelijke opera *Ariadne auf Naxos* van R. Strauss vormde de basis voor dit nieuwe, hedendaagse verhaal. Muzikale leiding was in handen van Christian Casleanu als afstudeerproject. De voorstellingen vonden plaats in de Bordenhal van Toneelgroep Maastricht, co-producent in deze unieke samenwerking. Toneelgroep Maastricht bood in de realisering van de productie vooral ondersteuning in productionele en faciliterende zin.

Jeroen De Man: 'Een gefortuneerde man uit Wenen geeft een party voor al z'n vrienden. Vuurwerk en all you can eat. En om de boel wat op te luisteren is er een opera en een klucht besteld. Om meer tijd te hebben voor het feest dienen de performances tegelijk te spelen. Een idioot plan, maar de man met het geld bepaalt de temperatuur. U vraagt wij draaien? Niks d'r van. De Letse tenor, die vanavond afstudeert van het conservatorium, heeft namelijk geen ene fluit zin in al die patriciërs met hun flappen en al helemaal niet in die briljante Richard Strauss. Je kunt met geld een hele mooie hond kopen, maar niet het kwispelen van z'n staart.'

Foto: Frans Hirschhausen

Samenwerking met philharmonie zuidnederland

Toneelgroep Maastricht maakt voorstellingen waarbinnen muziek en muzikaliteit een prominente rol spelen. De philharmonie zuidnederland is op dat gebied een waardevolle partner. In 2017 ontmoetten we elkaar in drie bijzondere samenwerkingsverbanden.

Ode an die Freude

In december 2016 was het 25 jaar geleden dat met het Verdrag van Maastricht officieel de Europese Unie werd opgericht. Samen met philharmonie zuidnederland stonden wij hier dat jaar bij stil met een muzikaal en theateraal programma dat terugkijkt en vooruitblijkt. Jibbe Willems, huisschrijver van Toneelgroep Maastricht, schreef een theatermonoloog over Beethoven. Michel Sluysmans kroop in de huid van de componist van de grote Europese hymne *Ode an die Freude* en geeft een visie op het Europa van vandaag. In hoeverre gaat het 'Alle Menschen werden Bruder' in een sterk veranderend Europa nog op? En is er een gelijkenis tussen Beethovens doofheid en de huidige staat van vervreemding waarin Europa verkeert? Een theateraal statement en hedendaagse reflectie als opmaat tot Beethovens 7de symfonie uitgevoerd door een ensemble van philharmonie zuidnederland. In 2017 werd het programma nog enkele keren hernomen.

Vastelaovendconcert

Ooit in het leven geroepen door André Rieu Senior is het *Vastelaovendconcert* uitgegroeid tot dé Vastelaovendsklassieker. Dirigent Raymond Spons en zanger/presentator Sef Thissen laten horen hoe klassieke muziek onlosmakelijk is verbonden met de Limburgse Vastelaovend. Deze editie stond in het teken van het carnaval van onze oosterburen. Het was *springe* op Beethoven, *teeke zingen* met Kurt Weill, *sjunkele* op Robert Stolz en lachen om heerlijke *flauweköl*. Servé Hermans regisseerde deze perfecte opmaat voor de Vastelaovend 2017.

Iclassics: Music & Theatre

Binnen dit project sloegen philharmonie zuidnederland en Toneelgroep Maastricht de brug tussen klassieke muziek en de symfonische concertervaring enerzijds en toneel en theaterale middelen anderzijds door de verbeelding van de geschiedenis van het klassieke repertoire in muziek- en toneelspel. Namens Toneelgroep Maastricht maakten componisten Micha Hamel en Vincent van Warmerdam een eclectisch programma over de geschiedenis van de muziek. Verrassende verbindingen tussen klassieke en popmuziek komen aan de orde om de bredere toepasbaarheid en herkenbaarheid van klassieke muziek te onderstrepen. Onder regie van Vincent van Warmerdam zullen Micha Hamel en actrice Sofie Porro als verteller en muze optreden om de muziek extra luister bij te zetten. De tekst werd geschreven door de huisschrijver Jibbe Willems. Het orkest stond onder leiding van dirigent Frank Zielhorst.

Reflectie op samenstelling van het publiek

De samenstelling van het publiek is moeilijk te meten. Nog lang niet alle theaters zijn aangesloten op Publiek.nl, een database waarin theaters en gezelschappen informatie uitwisselen en gegevens delen. Hierdoor bestaat er geen compleet beeld van de bezoekers van de tourneeproducties. In 2017 heeft Toneelgroep Maastricht alleen een publieksonderzoek uitgevoerd onder de bezoekers die de voorstelling *Ich bau dir ein Schloss* in de Bordenhal bezochten. We baseren ons bij onze bevindingen hieronder op de gegevens die door enkele theaters beschikbaar zijn gesteld en op onze eigen ervaringen.

Toneelgroep Maastricht is een belangrijke speler geworden binnen het toneelbestel: kwalitatieve producties, bekende en goede acteurs, veel persaandacht, goede recensies en publieksreacties, volop aanwezig binnen het culturele bestel en medialandschap, samenwerkingen met belangrijke Limburgse partners. Dat leidt bij alle producties tot een vermeerdering en vernieuwing van publiek. We krijgen vaak de volgende reacties: “We hebben jullie (her)ontdekt.” of “Er gebeurt iets daar in het Zuiden, dat wil ik zien”. Bij de producties *Pinkpop* en *Ich bau dir ein Schloss* was de verandering in de publiekssamenstelling het duidelijkst zichtbaar.

Bij de productie *Pinkpop* leverden meerdere elementen een verbreding, vernieuwing en verjonging van het publiek op: de thematiek van de voorstelling (de ziekte van Alzheimer), Limburg, *Pinkpop*, Huub Stapel en de samenwerking met Rowwen Hèze en het festival *Pinkpop*. De achterban van Rowwen Hèze is zeer breed: van jeugd tot 60-plussers. De bezoekers van de clubtours tussen de 20 – 40 jaar en de bezoekers van de theatertours rond de 50 – 60 jaar bezochten de voorstelling. De theaters zagen veel nieuw publiek; in de grote steden, Utrecht en Rotterdam, bestond het publiek voor 75% uit nieuw publiek. Parkstad Limburg Theaters omschreef de bezoeker als volgt: voornamelijk vrouwen tussen 30 – 60 jaar die theatervoorstellingen bezoeken, maar ook uitstapjes maken naar genres als muziek, musical en cabaret.

“Gisteren geweest. Wat een intens, prachtig en aangrijpend stuk. De 3 naast me hebben het drooggehouden, terwijl de emoties mij zo erg aangrepen dat ik bijna de zaal uitgelopen ben. Het greep me vanaf het eerste nummer dat Rowwen Hèze zong. Het spel van Huub Stapel, Henriëtte Tol en hun medespelers was subliem. Een vroegtijdig dement wordende man en zijn jongere vrouw die de onmacht, ongelooft en het indalende besef van de dementie doormaken, met hun mooie herinneringen aan Pinkpop. Geweldig neergezet. Dus voor degene die denken het gaat over Jan Smeets of Pinkpop zelf, die hebben het mis. Het is een echte aanrader, ook voor degene die niks met Pinkpop zelf heeft. Maar wees gewaarschuwd voor de waterlanders, want er waren er meer die het niet droog hebben gehouden. Complimenten voor Toneelgroep Maastricht.” 15-6-17, Yvonne Spetgens

In de grote toneelsteden viel op dat het publiek van *De advocaat* voor 30 – 40% bestaat uit nieuw publiek. Het profiel van deze bezoekers komt overeen met dat van de bestaande toneelbezoeker. De bezoekersgegevens van *Brieven uit Genua* in Heerlen en Venlo toonden aan dat bijna 25% van het publiek nieuwe bezoekers zijn. In Utrecht bestaat het grootste gedeelte van het publiek voor deze productie uit bestaande bezoekers. Dat komt ook door het vlakkevloerabonnement in de voorverkoop en extra kortingen voor trouwe bezoekers.

Bij *Ich bau dir ein Schloss* leverden ervaringen en gesprekken met bezoekers waardevolle informatie op. Vanwege het succes van de voorstelling (70% van de bezoekers waardeerde de voorstelling met een 9 of een 10) en door de herkenbaarheid van de thematiek (inhoud en thema werd door 80% van de bezoekers als reden voor het bezoek aangegeven) zagen we hetzelfde effect als bij *Pinkpop*. Bezoekers attendeerden elkaar op de voorstelling via persoonlijk contact en social media. We zagen een heel breed publiek van jong tot oud. Uit het publieksonderzoek bleek dat 14,7% van de bezoekers nog nooit een voorstelling van Toneelgroep Maastricht had bijgewoond.

Een bezoeker schreef: *“Indrukwekkende voorstelling waarin geschiedenis vd Oostelijke Mijnstreek voelbaar is. Allerlei hedendaagse thema’s zijn knap verweven en de monologen vervelen geen seconde. Voor mij, geboren en getogen in die regio is er veel herkenning.”*

Ondanks de schaarste aan info over publiekssamenstelling mogen we op basis van de gegevens die we hebben toch concluderen dat we in 2017 met meerdere producties nieuw publiek hebben aangesproken. Uiteraard zijn wij hier trots op. Ook in het komende jaar willen we deze lijn van verbreding en vermeerdering van het publiek voortzetten. Enerzijds zal dat wederom thematisch lukken. Anderzijds zoeken wij ook het komende jaar samenwerking met diverse coproductanten zoals Rowwen Hèze. Jongeren tussen de 12 en de 18 jaar bereiken wij met onze schoolvoorstellingen. Met onze reguliere voorstellingen bereiken wij deze groep slechts zeer beperkt. De verbreding van het publiek zit hem in het bereiken van meer theaterpubliek en ook wel jonger theaterpubliek en het bereiken en meer aanspreken van mensen uit de eigen regio.

Reflectie op ondernemerschap

Toneelgroep Maastricht heeft qua ondernemerschap een belangrijk jaar achter de rug. Naast een behoorlijk aantal kleinere producties werd hoog ingezet met de twee grote zaal producties *De Advocaat* en *Pinkpop*, respectievelijk met een omzet van circa € 233.000,- en € 823.000,-. Daarmee realiseerde Toneelgroep Maastricht een belofte uit zijn meerjarenbeleidsplan 2017 – 2020 om jaren met één grote zaal- en één kleine zaal productie af te wisselen met jaren van twee grote zaal producties, zodat de gehele, vierjarige kunstenplanperiode twee ‘grote’ jaren en twee ‘kleine’ jaren

zou kennen. 2017 was het eerste 'grote' jaar: 2018 het tweede. In jaren 2019 en 2020 worden de 'kleine' jaren.

Een groot jaar wordt gekenmerkt door een grotere financieringsbehoefte, waarmee ook het ondernemersrisico navenant stijgt. Er moesten meer eigen inkomsten worden gegenereerd en die komen, naast de voor vier jaar vastgestelde structurele subsidie inkomsten, voornamelijk uit hogere publieksinkomsten en derde geldstromen. Op beide fronten is Toneelgroep Maastricht zeer succesvol geweest, waardoor zij een bijzonder hoge eigen-inkomsten-ratio van 66,39% heeft gerealiseerd.

Hogere publieksinkomsten impliceert meer voorstellingen en meer publiek. Het belangrijkste principe om het risico bij de publieksinkomsten af te dekken is afspraken te maken met de theaters over een garantie vooraf op die inkomsten. Toneelgroep Maastricht heeft zowel met *De Advocaat* als met *Pinkpop* enerzijds aantallen speelbeurten kunnen realiseren die een rendabele exploitatie van de producties mogelijk maakten én anderzijds financiële afspraken kunnen maken met de theaters over garanties vooraf en recette-verdeling achteraf (de zgn. garantie/partage-afspraken), die het exploitatierisico geheel (*De Advocaat*) of voor een substantieel deel (*Pinkpop*) opvingen: *De Advocaat* circa 50 voorstellingen met een garantie van gemiddeld € 4.500,- per voorstelling, *Pinkpop* 37 voorstellingen met een gemiddelde garantie van € 10.000,-, waarbij op een aantal plekken langere series konden worden gespeeld (Venlo 5, Heerlen 9, Amsterdam 4). De voorwaarde om tot dergelijke resultaten te komen is het vertrouwen van de theaters in zowel de artistieke kwaliteit van de aangeboden producties als de publieksverwachting. Beide producties hebben bovendien ook nog boven verwachting gelopen: zowel bij *De Advocaat* als bij *Pinkpop* werden hogere publieksinkomsten gerealiseerd dan begroot. *Pinkpop* was in Limburg zelfs een regelrechte publiekshit, waardoor er daar vier extra voorstellingen konden worden gerealiseerd en een bezettingspercentage van bijna 100% behaald. De Limburgse voorstellingen samen waren goed voor 16.500 of 60% van de in totaal ruim 27.000 bezoekers aan *Pinkpop*. Terzijde zij hier opgemerkt dat ook voor de twee belangrijke kleine(re) producties van Toneelgroep Maastricht, *Brieven uit Genua* en *Ich bau dir ein Schloss*, een vergelijkbaar verhaal verteld kan worden en beide producties veel beter hebben gelopen dan begroot en verwacht.

Pinkpop was duidelijk de grootste risicofactor van het afgelopen jaar. De productiebegroting werd in een laat stadium (in december 2016, toen de verkoop van de voorstelling aan de theaters goeddeels was voltooid) verzwaaard om de productie te versterken met publiekstrekker Huub Stapel en een extra marketingbudget. Om het daarmee verhoogde risico van de productie af te dekken werd een aanvraag ingediend bij het Blockbusterfonds, dat zich borg stelt voor de ambitie om meer publiek te trekken en daardoor een hogere omzet te genereren en het extra risico afdekt met een lening of een

garantiesubsidie ter waarde van die extra top op de omzet. Voor het geval het Blockbusterfonds negatief zou beschikken - wat het uiteindelijk deed - werden bij wijze van risicostrategie tekortgaranties verworven bij de productiepartners van Pinkpop (Bureau Pinkpop Geleen, Parkstad Limburg Theaters Heerlen en Theater De Maaspoort Venlo) voor een totale waarde van € 100.000,-. Dankzij deze garantstelling kon *Pinkpop* met een voor Toneelgroep Maastricht aanvaardbaar verlies worden afgesloten. Een bijzondere bijdrage aan *Pinkpop* werd ook geleverd door de mediapartners L1 en De Limburger: L1 produceerde en financierde een making-of-documentaire en de directe uitzending van de première in Venlo; De Limburger produceerde en co-financierde met een sponsorbijdrage van € 14.500,- een speciale bijlage bij de krant met een oplage van 130.000. Het risicobudget van Toneelgroep Maastricht in deze bijlage kon tot aanvaardbare proporties worden gereduceerd dankzij ruimhartige advertentiebijdragen van de Provincie Limburg en IBA-Parkstad (ieder € 6.000,-). Het Maastrichtse bedrijf La Bergère Group ten slotte sponsorde de productie nog eens met een bedrag van € 5.000,- (deels in geld, deels in natura).

Het verhaal van *Pinkpop* laat een belangrijke kwaliteit zien van Toneelgroep Maastricht: haar vermogen om goede samenwerkingspartners aan zich te verbinden - als coproducent, als (co)financier, als samenwerkingspartner - en daardoor extra geld naar zich toe te trekken. In 2017 komt die derde geldstroom uit op een bedrag van ruim € 200.000,-. Voor 2018 voorzien we een substantiële verhoging van dit bedrag.

Hierin zijn de bijdragen van de Vrienden van Toneelgroep Maastricht en de bedrijfsleden van de Steunstichting nog niet meegerekend. De Vrienden van Toneelgroep Maastricht werden in 2017 hervormd van vooral een kring van sympathisanten naar een kring van donateurs of begunstigers. Er werden drie verschillende categorieën ingevoerd: Vriend (€ 100,- per jaar), Mecenas (€ 1.500,- per jaar) en Particulier Coproducent (€ 5000,-). In de laatste twee maanden van 2017 werden 45 nieuwe vrienden en 3 mecenasen geworven, die samen € 9.000,- aan extra inkomsten bijeen brachten. De 5 Bedrijfsleden zijn goed voor een jaarlijkse bijdrage van nog eens € 6.000,-. In 2018 zal worden gewerkt aan een nieuwe strategie voor het werven van verdere steun door het bedrijfsleven.

Het eigen vermogen van Toneelgroep Maastricht stijgt per 31 december 2017 met € 42.000,- van € 227.000,- naar € 270.000,-. Daarmee heeft Toneelgroep Maastricht een vermogen waarmee zij een stootje kan velen en eventuele verliezen vooral bij de grotere en meer risicovolle producties op kan vangen. Tegelijkertijd moet daarbij worden opgemerkt dat het grootste deel van dit positieve saldo wordt veroorzaakt door het doorschuiven van een deel van de voorbereidingskosten van *La Superba* naar 2018 (€ 33.000,-), wat gevolgen zal hebben voor het exploitatiesaldo van 2018. Voor 2018 wordt

bovendien weer een ‘groot’ jaar voorzien, waarbij we er nu rekening mee houden dat het zal worden afgesloten met een negatief saldo: er wordt gewerkt met een niet sluitende begroting en er zal dus een beroep gedaan worden op het eigen vermogen van circa € 100.000,-. De jaren 2019 en 2020 zullen worden gebruikt om het eigen vermogen weer op het gewenste niveau te krijgen, zodat de nieuwe kunstenplanperiode 2021-2024 weer met een gezonde financiële positie kan worden ingegaan. Het eigen vermogen fungeert op deze manier niet alleen als risicobuffer, maar wordt ook actief ingezet in een dynamische bedrijfsvoering.

De ontwikkeling van de bezoekerjfers van Toneelgroep Maastricht sinds het aantreden per 1 januari 2015 van Servé Hermans en Michel Sluysmans als artistiek leider spreekt boekdelen en ook voor het boekjaar 2018 – het tweede ‘grote’ jaar van deze kunstenplanperiode – worden ruim 60.000 bezoekers verwacht bij de voorstellingen van Toneelgroep Maastricht (Zie hieronder Figuur 1). De eigen norm van Toneelgroep Maastricht ligt voor de lopende kunstenplanperiode bij gemiddeld 35.000 bezoekers per jaar.

Figuur 1- Bezoekerjfers Toneelgroep Maastricht 2013 – 2017 (2018)

Jaar	Aantal bezoekers
2013	17.995
2014	18.949
2015	23.307
2016	37.074
2017	67.430
(2018)	(60.000 (prognose medio januari 2018))

Toneelgroep Maastricht heeft in 2017 scherp aan de wind gezeild zonder daarbij onverantwoorde risico’s te lopen. Zij heeft daarmee historische resultaten kunnen behalen: zowel de omzet van € 3.379.413,- als de bezoekerjfers (67.430) waren hoger dan ooit in enig jaar in de 40-jarige geschiedenis van het gezelschap. Ook binnen de sector heeft het gezelschap zich een nieuwe positie en aanzien verworven en speelt het gezelschap als het ware in een andere, hogere divisie. Een goede manier om het jubileum te vieren.

Reflectie op educatieve activiteiten

De educatieve activiteiten binnen het gezelschap waren in 2017 vooral gericht op het informeren van bezoekers over de achtergronden van de voorstellingen middels inleidingen en op het bereiken van jongeren middels onze schoolvoorstellingen *Dream on* en *Theater in de Klas* om hen op een laagdrempelige manier positief kennis te laten maken met het medium theater/toneel.

We hebben bij twee van onze grote producties, *De Advocaat* en *Pinkpop*, en ook bij de kleinschaligere voorstelling, *Brieven uit Genua*, inleidingen verzorgd. Er was redelijk wat animo voor onder de bezoekers. Inleidingen worden waar mogelijk altijd gegeven door een acteur die zelf in de voorstelling speelt. Over het algemeen spreekt dit de bezoekers erg aan omdat een acteur een heel direct kijkje in de keuken kan geven. Tevens zorgt het op voorhand voor een band tussen speler(s) en publiek.

In aanloop naar de voorstelling *Pinkpop* maakten L1 TV en Toneelgroep Maastricht een driedelige 'making of' documentaire getiteld: *Pinkpop: van festival naar toneel*. Dit drieluik volgde het creatieproces en de mensen die daarbij betrokken waren. Doel van de documentaire was het bereiken van een brede dwarsdoorsnede van de Limburgse bevolking. Bij benadering bereikten wij hiermee 50.000 mensen die wellicht nooit eerder van ons gezelschap gehoord hadden. De documentaire plaatste de voorstelling tevens in een breder maatschappelijk kader: er waren gesprekken met ouderen wiens partner aan alzheimer lijdt en met een gezondheidspsycholoog met expertise dementie.

De schoolvoorstelling *Dream On* produceerden wij samen met jeugdtheatergezelschap Het Laagland uit Sittard. Voor wat betreft schoolvoorstellingen bestieren we vanaf 2016 in gezamenlijkheid de Limburgse markt door te coproduceren. We zijn dan om beurt hoofdproducent en maken daarin gebruik van elkaars expertise en middelen. We speelden in 2017 87 keer voor 2482 leerlingen. We hebben de ambitie om vanaf 2018 2 speelperioden per jaar te plannen (voorjaar en herfst) waardoor er meer leerlingen bereikt kunnen worden.

In 2017 bracht NTGent ons concept *Theater in de Klas* naar de Belgische markt. We coproduceerden een Vlaamse versie van *Theater in de Klas 2016*, een oorspronkelijke productie van TgM. NTGent was hoofdproducent. Toneelgroep Maastricht bracht de tekst, het artistieke concept en praktische ondersteuning in. Tevens werd een van de oorspronkelijke Nederlandse acteurs ingezet. De productie wordt in seizoen 2017-2018 nog gespeeld in België en waar mogelijk in Nederland. Hierna wordt geëvalueerd of er een verdere samenwerking mogelijk is op gebied van schoolvoorstellingen in België.

Foto: TA De Wijzer, Genk

In 2017 kreeg een nieuwe activiteit op gebied van publiekswerking/educatie zijn definitieve vorm: de Qreatertocht. Dit is een interactieve speurtocht voor leerlingen middelbaar onderwijs via QR codes langs vrijwel alle beroepen binnen ons gezelschap. De tocht leidt door de Bordenhal en ook naar onze repetitieruimtes aan de andere kant van de Maas. Onderweg krijgen de deelnemers allerlei opdrachten die uitmonden in een kleine voorstelling gemaakt, gespeeld en gefilmd door henzelf. Door langdurige ziekte van de medewerker educatie en publiekswerking is het helaas niet gelukt om deze tocht actief te verkopen aan het middelbaar onderwijs. Wel hebben wij de eerste proeven met leerlingen gedaan waarop enthousiast gereageerd werd. In voorjaar 2018 staan de eerste officiële bezoekers gepland. We hopen met de tocht in de toekomst veel jongeren op een leuke speelse manier kennis te laten maken met ons gezelschap en alle aspecten die bij het maken van een voorstelling komen kijken.

Jongeren blijven een voorname doelgroep binnen onze publiekswerking: doel is om hen te enthousiasmeren om voorstellingen te bezoeken en ook zelf actief te participeren binnen de podiumkunsten.

We hebben de ambitie om onze educatieafdeling om te vormen naar een afdeling gericht op publiekswerking in 2017 niet ten volle kunnen realiseren. Eind 2017 werd duidelijk dat de medewerker niet terug zal keren en met vervroegd pensioen gaat. Begin 2018 start de werving en selectie van een nieuwe medewerker. Publiekswerking slaat een brug tussen voorstellingen van Toneelgroep

Maastricht en specifieke (maatschappelijke) doelgroepen, en is primair gericht op het actief genereren van nieuw publiek.

Samenwerking met amateurverenigingen

Toneelgroep Maastricht zoekt zoals aangekondigd in het beleidsplan actief contact met amateurtoneelverenigingen in Limburg. Geconstateerd hebbende dat er overal in het land een onnatuurlijk grote afstand is tussen de professionele en de liefhebbende theatersector hebben we de ambitie ontwikkeld om het contact duurzaam op te bouwen met als doel de reikwijdte van de opgebouwde expertise in het theater maken beschikbaar te stellen aan amateurs die erop uit zijn hun talent te verdiepen.

Vanuit deze ambitie is er in 2017 begonnen met het zoeken van toenadering. Hiervoor is er een relatie gelegd met de Limburgse koepelorganisatie voor amateurtoneel het Toneelhuis LFA (Limburgse Federatie Amateurtoneel). In samenwerking met LFA worden er twee keer per jaar inspiratiebijeenkomsten georganiseerd speciaal bedoeld voor leden van de toneelverenigingen. Hiervoor wordt in nauw overleg tussen Chantal Boosten en Marnix Mulder van LFA en Paul Slangen van Toneelgroep Maastricht een onderwerp bepaald waar rond een breed gesprek kan worden gevoerd.

In 2017 heeft een dergelijke ontmoeting al één keer plaatsgevonden. De opkomst vanuit het veld was met ruim veertig aanwezigen zeer groot te noemen. De resultaten in de vorm van concreet contact tussen leden van Toneelgroep Maastricht en de amateurverenigingen is voor dit eerste stadium ook bevredigend. De handreiking van het gezelschap heeft in 2017 ontmoetingen en werksessies met vijf Limburgse verenigingen en een theatergroep uit Gelderland opgeleverd. Daarnaast is er een structureel contact opgebouwd met amateurregisseur Pieter Ritzen die vanaf februari 2017 op eigen initiatief regelmatig repetities van Toneelgroep Maastricht bijwoont en het gesprek over het maken van voorstellingen op die momenten actief opzoekt. Ook heeft actrice Mienieke Bakker een repetitie bezocht van toneelvereniging Voor 't Voetlicht in Puth om acteurs te coachen, hebben regisseur Michel Sluysmans en Paul Slangen een gesprek gevoerd met Speelgroep Expressie in Heerlen om met hen te onderzoeken op welke manier het mogelijk zou zijn een jongerenafdeling op te richten; is een gesprek met regisseuse Mariet Tans gevoerd over de bewerking van een blijspel die door de Venlose toneelvereniging Silhouet is geënceneerd; is er contact met Speelgroep Facet uit Geleen over mogelijke technische ondersteuning in de toekomst en zijn er afspraken gemaakt met de Maastrichtse Operette Vereniging om in breder verband in een aantal sessies te praten over de mogelijkheden voor de MOV om hun bestaan na 70 jaar geschiedenis nog te kunnen continueren. Dit in het licht van een door hen geconstateerde, gestage teruggang in ledenaantal.

Ook worden er in 2018 twee nieuwe inspiratiebijeenkomsten voorbereid, waarvan de eerste op 28 februari 2018 zal plaatsvinden.

Reflectie op talentontwikkeling

In 2017 vielen de werkzaamheden van 20 medewerkers onder de noemer talentontwikkeling.

In samenwerking met VIA ZUID werken we aan talentontwikkeling binnen het project Talent Lab. Jaarlijks worden steeds zeven jonge talenten, verdeeld over zoveel mogelijk verschillende disciplines, geselecteerd door VIA ZUID. Deze mensen krijgen de kans om zich met elkaar intensief te verdiepen in het creatieve proces, zowel van zichzelf als van de groep, daarbij zichzelf en hun talent te verkennen. Doel is hen te stimuleren in de ontwikkeling van hun eigen kunstenaarschap: het is een gezamenlijk ontwikkeltraject en geen maaktraject. De podiumkunsten worden daarbij benaderd als een collectieve kunstvorm met sterke individuele componenten. Artistieke en zakelijke samenwerking vormt een belangrijk onderdeel van het leerproces. Binnen het project gaan we uit van een multidisciplinaire aanpak. Talent Lab bestaat uit een aaneengesloten periode van één maand, meestal in de periode maart-april, voorafgegaan door zeven maandelijks bijeenkomsten, waarin elke deelnemer individueel de gelegenheid krijgt om zich te presenteren aan de groep. Aan het eind van de maand zijn er twee presentaties voor publiek waarin de tijdens het proces behaalde resultaten en inzichten worden getoond en gedeeld.

Foto: Bjorn Frins

In 2017 werd de 1ste editie van Talent Lab gerealiseerd. Voor deze eerste editie werkten een hele maand intensief samen: Audrey Apers (choreografe/danseres), Lola Bogaert (regisseur), Maria Dominguez Pérez (pianist), Eefke Linssen (productieleider), Tim Scheffer (kunstenaar), Stijn Vervoort (acteur) en Marie van Vollenhoven (kunstenaar). Ze werden begeleid door Paul Slangen (dramaturg Toneelgroep Maastricht) en Saartje Hoogland (creatief producent VIA ZUID). De samenwerking resulteerde in twee presentaties van een collage van verschillende disciplines waarbinnen ieder talent zijn of haar visies liet zien op de tijdgeest van nu.

Daarnaast waren er 2 halfjaarstagiairs werkzaam op gebied van techniek. Een van onze voormalige stagiairs techniek konden wij in 2017 een arbeidsovereenkomst aanbieden. Binnen onze organisatie kan hij zich verder ontwikkelen tot allround technicus. Hij krijgt hierbij ook ondersteuning in de vorm van scholing.

Binnen de afdeling productie werkten we met 2 jonge net afgestudeerde productieassistenten. Ook binnen de publiekswerking kon een net afgestudeerde maker zich verder ontwikkelen door het maken van de Qreatertocht. Verder waren er stages op gebied van PR en op gebied van muziekontwerp.

Drie net afgestudeerde makers / acteurs werkten bij ons: Sofie Porro maakte en presenteerde haar voorstelling *Room of one's own*. Yela de Koning speelde *Kus de Regen*. Stijn Vervoort, met wie een langjarig ontwikkelingstraject gevolgd wordt, nam de regie en invulling van Theater na de Dam voor zijn rekening.

In 2017 starten wij met een nieuw kassateam bestaande uit 3 middelbare scholieren die nauw betrokken zijn bij het gezelschap.

Samenwerkingspartners

Dit jaar zijn de bestaande samenwerkingen met instellingen in de stad en regio gecontinueerd en geïntensiveerd. Tevens zijn er nieuwe samenwerkingsverbanden met grote spelers als Conservatorium Maastricht en Theater de Maaspoort aangegaan. Ook werd dit jaar nauw samengewerkt met de band Rowwen Hèze.

- We werkten wederom nauw samen met **Theater aan het Vrijthof** te Maastricht, **Parkstad Limburg Theaters** te Heerlen en **Theater de Maaspoort** te Venlo. Theater aan het Vrijthof verzorgt de kaartverkoop van onze voorstellingen en is tevens ons huistheater voor wat betreft de première van onze grote zaal voorstelling *De Advocaat*. Onze andere grote productie, *Pinkpop*, ging in première in Theater de Maaspoort en speelde een grote reeks in Theater

Heerlen. Theater de Maaspoort en Parkstad Limburg Theaters traden tevens op als coproducent van de voorstelling *Pinkpop*. Onze voorstelling *De Advocaat* hebben wij afgemonteerd in **Schouwburg De Domijnen** te Sittard.

- We werkten intensief samen met **philharmonie zuidnederland** en coproduceerden drie producties: *Ode an die Freude*, *Vastelaovendconcert* en *Iclassics*.
- Met **Michamix** en **Musica Sacra** maakten we de voorstelling *Kus de Regen*.
- In samenwerking met Theater aan het Vrijthof en **Toneelacademie Maastricht** waren wij presentatieplek voor festivals **De Nederlandse Dansdagen**, **Musica Sacra** en diverse presentaties van studenten van de Toneelacademie. Met Toneelacademie Maastricht onderhouden wij een intensieve relatie die focust op talentontwikkeling. Studenten van de Toneelacademie gebruikten onze repetitiefaciliteiten voor projecten en presenteerden deze bij ons voor publiek.
- Met **Rowwen Hèze** maakten we de voorstellingen *Pinkpop* en *Drie Kier Alaaf*.
- In de realisatie van *Ich bau dir ein Schloss* werden we ondersteund door **IBA Parkstad** en **Festival Cultura Nova**. Tijdens dit festival presenteerden we 2 voorstellingen.
- Samen met talentplatform **VIA ZUID** realiseerden wij voor twee jonge acteurs talentontwikkelingsplaatsen en het Talent Lab.
- Met jeugdtheatergezelschap **Het Laagland** realiseerden we de schoolvoorstelling *Dream On*. Tevens presenteerden zij een aantal van hun voorstelling in ons theater aan de basisschooljeugd van Maastricht.
- Met **NTGent** werkten we samen op gebied van decorbouw en het realiseren van Theater in de Klas voor de Belgische markt.
- We presenteerden *Voorbij het Strijklicht* tijdens **Theater na de Dam**.
- Met **Conservatorium Maastricht** coproduceerden we *Ariadne auf Naxos*.
- **Media Groep Limburg** en **L1** waren coproducent van de voorstelling *Pinkpop*.

Samenstelling bestuur, directie en Raad van Toezicht 2017

Het bestuur bestond in 2017 uit de heer Oscar Wibaut (algemeen directeur). Samen met artistiek leiders Servé Hermans en Michel Sluysmans vormt hij de directie van het gezelschap. De Raad van Toezicht bestond in 2017 uit de volgende leden:

- Odile Wolfs, voorzitter (voormalig gedeputeerde cultuur Provincie Limburg)
Profiel: algemeen bestuurlijke ervaring / politiek
Datum in functie: 1 maart 2013
In maart 2017 herkozen voor een periode van 4 jaar tot 1 maart 2021
- Jacques Giesen, vice-voorzitter (voormalig directeur Theater aan het Vrijthof en Toneelacademie Maastricht)
Profiel: algemeen bestuurlijke ervaring / artistieke inhoudelijk
Datum in functie: 1 januari 2012
In januari 2016 herkozen voor een periode van 4 jaar tot 1 januari 2020
- Gerald Janssen, lid (eigenaar Gerald Janssen HR Consultancy & Change Design)
Profiel: personeel & organisatie
Datum in functie: 1 januari 2012
In 1 januari 2016 herkozen voor een periode van 4 jaar tot 1 januari 2020
- Sacha Oerlemans, lid (directeur marketing Q-Park)
Profiel: marketing
Datum in functie: 25 augustus 2014
Herkiesbaar voor periode van max. 4 jaar per: 25 augustus 2018
- Jeroen Trienes, lid (creatieve directeur Goal043)
Profiel: ondernemerschap
Datum in functie: 25 augustus 2014
Herkiesbaar voor periode van max. 4 jaar per: 25 augustus 2018
- John Monsewije (voorzitter College van Bestuur Stichting Voortgezet Onderwijs Parkstad Limburg)
Profiel: financieel
Datum in functie: 21 september 2016
Herkiesbaar voor periode van max. 4 jaar per: 21 september 2020

Governance Code Cultuur

De negen principes van de Governance Code Cultuur worden toegepast:

- Het bestuur draagt de verantwoordelijkheid voor het in acht nemen van de Governance Code Cultuur. Zij informeert de leden van de Raad van Toezicht over de code.
- Het bestuur kiest het besturingsmodel van de organisatie bewust. In 2016 heeft reflectie plaatsgevonden op het huidige besturingsmodel met 1 algemeen directeur / bestuurder. In vervolg hierop heeft de directie eind 2017 in samenspraak met de Raad van Toezicht besloten dat er per uiterlijk 1 januari 2019 binnen de organisatie weer gewerkt zal worden met een tweehoofdige bestuursstructuur met een zakelijk en een artistiek directeur. Het jaar 2018 zal benut worden om hier naartoe te werken en keuzes te maken omtrent de personele invulling hiervan. Er zal wel gewerkt blijven worden middels het Raad-van-Toezicht-model.
- Het bestuur heeft alle bevoegdheden die niet door de wet of statuten aan andere organen zijn toegekend. De directie is belast met het dagdagelijkse bestuur van de instelling. Dit houdt in dat zij verantwoordelijk is voor de strategie en het beleid en voor de realisatie van de doelstellingen van het gezelschap. Tevens is de directie verantwoordelijk voor de naleving van alle wet- en regelgeving. Het bestuur is verantwoordelijk voor financieel beleid en risicobeheer door sluitende interne procedures en externe controle.
- De directie vraagt goedkeuring aan de Raad van Toezicht voor de strategie en het bijbehorend financieel plan, het jaarplan met de bijbehorende begroting, het financieel jaarverslag en het aangaan of verbreken van duurzame belangrijke samenwerkingsverbanden. Tevens wordt goedkeuring gevraagd voor leningen of aankoop van goederen boven de € 25.000,-, het aanvaarden van nevenfuncties (in verband met het vermijden van belangenverstremgeling) en de hoofdlijnen van het arbeidsvoorwaardenbeleid (conform CAO).
- De Raad van Toezicht legt rechtspositie en bezoldiging van het bestuur vast. Hierbij wordt te allen tijde de wetnormering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in acht genomen.
- De Raad van Toezicht heeft de taak om toezicht te houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken van het gezelschap. De Raad van Toezicht fungeert als klankbord voor de directie en is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn eigen functioneren. Hiertoe wordt jaarlijks een zelfevaluatie gehouden.
- De Raad van Toezicht heeft de bevoegdheid om leden van de directie te benoemen, te schorsen of te ontslaan, kan een accountant benoemen en heeft te allen tijde inzage in alle boeken en bescheiden.
- De Raad van Toezicht beoordeelt periodiek (minimaal 1x per jaar) het functioneren van de leden van de directie. Men tracht zoveel mogelijk deskundigheid, diversiteit en

onafhankelijkheid te waarborgen. De Raad van Toezicht verricht haar werkzaamheden onbezoldigd.

Code Culturele Diversiteit

In 2016 stelde de werkgroep Diversiteit van het Noordwijk-overleg (BIS-gezelschappen en schouwburgen) vast dat diversiteit en een inclusieve cultuur binnen de sector niet altijd en overal vanzelfsprekend is. Deze wordt echter wel als wenselijk gezien: iedereen zou zich thuis moeten kunnen voelen binnen de theatersector: ongeacht gender, etniciteit, leeftijd, seksuele oriëntatie, functiebeperking, politieke overtuiging of levensbeschouwelijke achtergrond. Er werd besloten actief aan de slag te gaan met het thema en binnen de sector iemand aan te stellen als cultuurcurator diversiteit. Begin 2018 wordt binnen de gezelschappen een scan culturele diversiteit uitgevoerd aan de hand van de code culturele diversiteit. Uiteindelijk doel is om te kijken hoe de diversiteit binnen de gehele sector verbreed kan worden binnen de 4 p's : programma, publiek, personeel en partners.

Eind 2018 wordt aan de hand van de uitkomsten van de scan een sector breed projectplan gepresenteerd met daarin gezamenlijk mission statement en convenant met concrete doelen voor de periode 2018-2020. Doel is om breed gedragen, haalbare, concrete doelen te stellen en ondersteunende activiteiten te organiseren om de diversiteit binnen de 4 p's te vergroten. Toneelgroep Maastricht werkt mee aan de scan en het projectplan: de algemeen directeur is in 1ste instantie eigenaar van deze portefeuille.

WNT-norm

De algemeen directeur was tot en met december van het verslagjaar fulltime in dienst. Zijn totale beloning bedroeg € 102.040,-. Dit bedrag bestaat uit loon, uitbetaald vakantiegeld, wettelijke sociale lasten, pensioenbijdrage. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Hiermee blijft Toneelgroep Maastricht ruim beneden de WNT; wettelijke normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.

Maastricht, maart 2018, Oscar Wibaut, *algemeen directeur*

22 maart 2018

Bijlage 1

TOELICHTING AFWIJINGEN BEGROTING EN RESULTAAT

De belangrijkste *grote* afwijkingen van de Jaarrekening 2017 met de oorspronkelijk door de Raad van Toezicht goedgekeurde begroting van september 2016 zijn terug te voeren op vier hoofdzaken: Aan de Batenkant hogere Publieksinkomsten en hogere Overige Inkomsten, aan de Lastenkant overschrijdingen bij Activiteitenlasten Personeel en Activiteitenlasten Materieel.

De baten zijn + € 370K hoger dan begroot. Hiervoor zijn drie oorzaken aan te wijzen:

1. De **publieksinkomsten** zijn + € 266K hoger. Het gaat hierbij echter wel om *bruto*-inkomsten uit recette, omdat we met name bij Pinkpop op een aantal plaatsen recettes hebben ontvangen, die ruim boven de afgesproken garantiebedragen lagen. Normaliter begroten we veiligheidshalve op de vooraf met de theaters af te spreken garantiebedragen, die in de begroting gezien en verwerkt worden als *netto*-recette. De keerzijde van het opnemen van de bruto-recette is dan ook dat er nog kosten tegenover staan: Het aan de theaters weer af te dragen partage-aandeel voor het theater en bijkomende kosten als theatertoeslagen e.d. Deze kosten, € 192K zijn opgenomen onder Activiteitenlasten Materieel/Uitvoering en verklaren een belangrijk deel van de overschrijding op die post.
2. De **overige directe inkomsten** zijn + € 149K hoger. Hierbij gaat het om een hoger bedrag aan coproductiebijdragen, dat is verworven.
3. Tenslotte is er een bedrag van - € 56K onder **bijdrage uit private middelen** niet gerealiseerd. Hierbij gaat het vooral om bijdragen uit sponsoring en particuliere vermogensfondsen.

De lasten zijn + € 328K hoger dan begroot. Deze overschrijdingen zijn vooral te vinden onder de posten activiteitenlasten materieel (+ € 175K) en activiteitenlasten personeel (+ € 167K):

1. Bij de post **activiteitenlasten materieel** (+ € 175 K) speelt extra uitgave onder partagedeel theater / zaalhuur van + € 192K aan het partage-aandeel en de theatertoeslagen voor theaters bij de producties *Pinkpop*, *De Advocaat* en *Brieven uit Genua*; zie hierboven onder Baten 1.) ook de extra uitgaven aan de marketing bij *Pinkpop*, waartoe in december 2016 besloten werd, die toen op + € 100K was begroot, maar in de realisatie uitkomt op + € 67K. Op de posten voorbereidingskosten - € 35K, en op de overige uitvoeringskosten - € 49K werd minder uitgegeven.
2. Bij de post **activiteitenlasten personeel** (+ € 167K) spelen er twee zaken: 1. Een forse verschuiving van de loonkosten (Lonen, Vakantiegeld, Sociale Lasten), die waren voorzien voor met name technici en acteurs en waaraan - € 233K minder werd uitgegeven, naar de

honoraria, waaraan + € 400K meer werd uitgegeven, mede omdat naast de kostenverschuiving daar ook 2. extra honoraria bijkwamen voor Huub Stapel (die in een later stadium (december 2016) aan de cast van *Pinkpop* werd toegevoegd) en een extra technicus (die in de uitvoeringsfase van *Pinkpop* noodzakelijk bleek voor de tournee vanwege de zwaarte van het decor).

